

«Вулкан поезії» Лі Бо, вишуканість і тонкий ліризм його поезії. Свіжість і несподіваність поетичних асоціацій у вірші «Входжу в річку...». Елегійні мотиви поезії «Печаль на яшмовому ґанку»

Дидактичний матеріал до уроку зарубіжної літератури

8 клас

**Пастух Тетяна Володимирівна,
заступник директора з НВР,
учитель зарубіжної літератури,
спеціаліст вищої кваліфікаційної
категорії, учитель- методист
Верхняцького НВК “ЗОШ I-III ступенів
№1 – лицей”
Христинівської районної ради
Черкаської області**

Мета: ознайомити з характерними ознаками середньовічної китайської поезії; розвивати креативне мислення, вміння працювати самостійно; розкрити їх роль у втіленні авторських ідеалів; розвивати навички виразного читання, переказу, усного мовлення, уміння характеризувати художній образ; виховувати інтерес до східних культур.

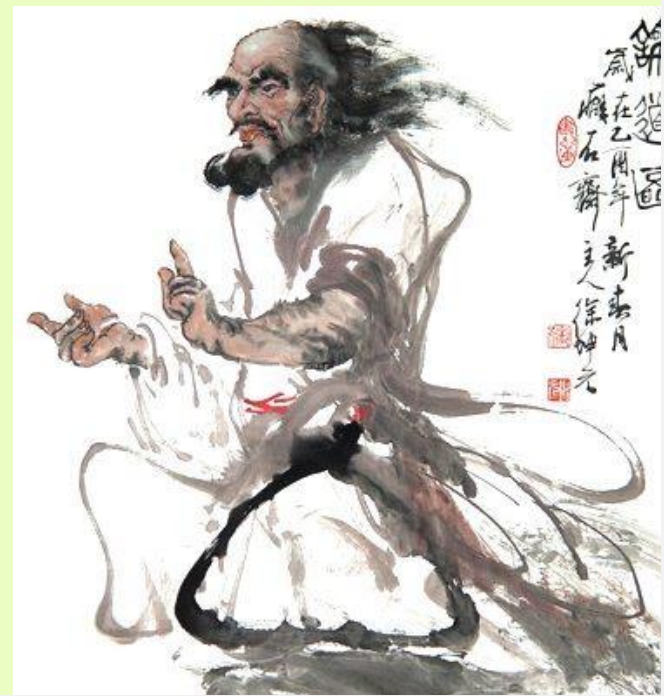

Лі Бо (701 - 762 рр.)

**«Опустить пензля й лякає
вітри й зливи. А напише вірш і
викличе сльози в злих і в
добрих духів»**

Ду Фу

**«Безсмертний,
скинутий з небес»
Хе Чжичжан**

Словникова робота

Конфуціанство — вчення давньокитайського мислителя Конфуція (VI ст. до н. е.) Головним у вченні Конфуція є поняття «жень» — гуманність.

Даосизм (дао — шлях) — одне з філософських учень Китаю. Воно стверджує, що людина — частинка Всесвіту, що людина і природа — єдине ціле, тому пізнати природу означає пізнати людину.

Форми ши та фу – есе

Заводь - стояча вода.

Яшма – непрозорий полудрагоцінний камінь різних кольорів.

Особливості розвитку китайської літератури у VIII ст.»

Конфуціанство – це віра в можливість «окультурення» дикої природи людини словом і стини та моральним прикладом;

Принципами конфуціанства:

- 1) допомагай іншим досягти того, чого сам хотів досягти;**
- 2) чого не бажаєш собі, того не роби й іншим.**

Розквіт культури Китаю у VIII ст. припадає на час правління династії Тан. Розвивалися освіта, наука, культура, література.

Одним із головних предметів на іспитах на державну посаду була поезія.

Вважалося, що призначення поезії — єднання людського генія з першоджерелами життєвих сил світу.

Китайський поет Лі Бо

Лі Бо або Лі
Бай
(701 — 762)

періоду династії Тан, та його послідовник Ду Фу створили поезії, які вважаються вершиною світовою лірики. Вони дуже лаконічні, та водночас виразні, проникливі, вишукані.

Лі Бо вважається одним з найвидатніших поетів в історії китайської літератури.

Лі Бо мандрував просторами Китаю, був то гірським самітником, то придворним поетом, а то й заколотником. Відмовившись від кар'єри, дев'ятнадцятирічний син купця пішов до гурту «женьсе» (аналог ватаги Робіна Гуда чи Кармалюка). Вони грабували багатіїв, віддаючи частину здобичі біднякам.

У 724 році Лі Бо опинився у столиці та був представлений імператорові Сюань-цзуну. На імператора справили враження знання мов та філософії Лі Бо, і він запропонував поетові звання академіка та місце при дворі.

Якось він пішов у військо бунтівного принца задля полегшення долі простолюду. Заколотників розбили й полонили. Та сталося диво: його врятував воєначальник, якому, коли той був ще солдатом, допоміг «женьсе» Лі Бо. Страту замінили вигнанням, і поет помер у свого родича якийсь час після його вигнання. Цей поет написав багато віршів.

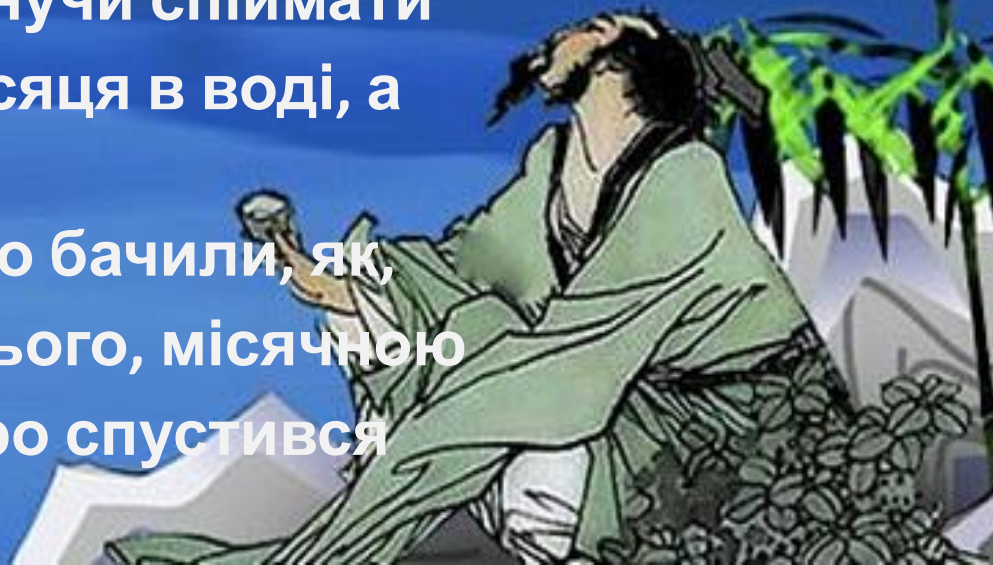

**«Зелена гора»
Поховання Лі
Бо**

月下獨酌

花間一壺酒
獨酌無相親
舉杯邀明月
對影成三人
月既不解飲
影徒隨我身
暫伴月將影
行樂須及春
我歌月裴回
我舞影零亂
醒時同交歡
醉後各分散
永結無情游
相期邈雲漢

Смерть його оповита легендами.
Одні кажуть, що поет потонув,
намагаючись пройти по місячній
доріжці на озеро, інші вважали,
що
він загинув, прагнучи спіймати
відображення місяця в воді, а
треті
стверджували, що бачили, як,
прийшовши до нього, місячною
доріжкою на озеро спустився
одноріг.

Сила образів Лі Бо вражала сучасників. Лі Бо в «величезному й яскравому потоці поезії ... висловив все нескінченне багатство народного духу».

Провідні мотиви лірики Лі Бо – це легкий сум, філософські роздуми ліричного героя, поєднані зі спогляданням прекрасної природи.

Особливості лірики

Лі Бо

1. Поезію Лі Бо називають «поезією гір та річок». Неприховане захоплення природою поєднується з філософськими роздумами митця.
2. Споглядальність і самозаглибленість: зміни у природі та зміни у власному внутрішньому світі цікавлять його однаково.
3. Ліричний герой Лі Бо — відлюдник, мандрівник, але він переймається переживаннями і тривогами людей.

Виразне читання учнями поезій Лі Бо

«Входжу в річку...»

*Входжу в річку, грає осіння вода...
люблю свіжість цих лілій.
зриваю квіти, граюсь перлинами на
пелюстках,
хвилюється заводь...
хотів би подарувати це все тому, хто
за далеким небокраєм;
з тим, про кого думаю, нам не
зустрітись більше...*

Переклад І. Лисевича та В. Іллі

Тема вірша “Входжу в річку” Лі Бо —

нерозривність душевного світу людини з природою. Це розповідь про красу, яку він тонко відчуває на узбережжі: грає осіння вода, громадяться шовкові хмари, бадьорить свіжість лілій... Всю цю красу він хотів би подарувати одній людині, але її немає поруч, і мабуть, вже не буде ніколи.

**Виразне читання учнями поезій Лі
Бо**

**«Печаль на яшмовому ґанку»
На яшмових сходах біліє
холодна роса.**

**Промокли панчохи. Пливуть
мовчазні небеса.**

**Дивлюсь крізь фіранку на
місяць осінній печальний —
На тихій воді він тремтить і
повільно згаса.**

Переклад Л. Первомайського

Літературне дослідження

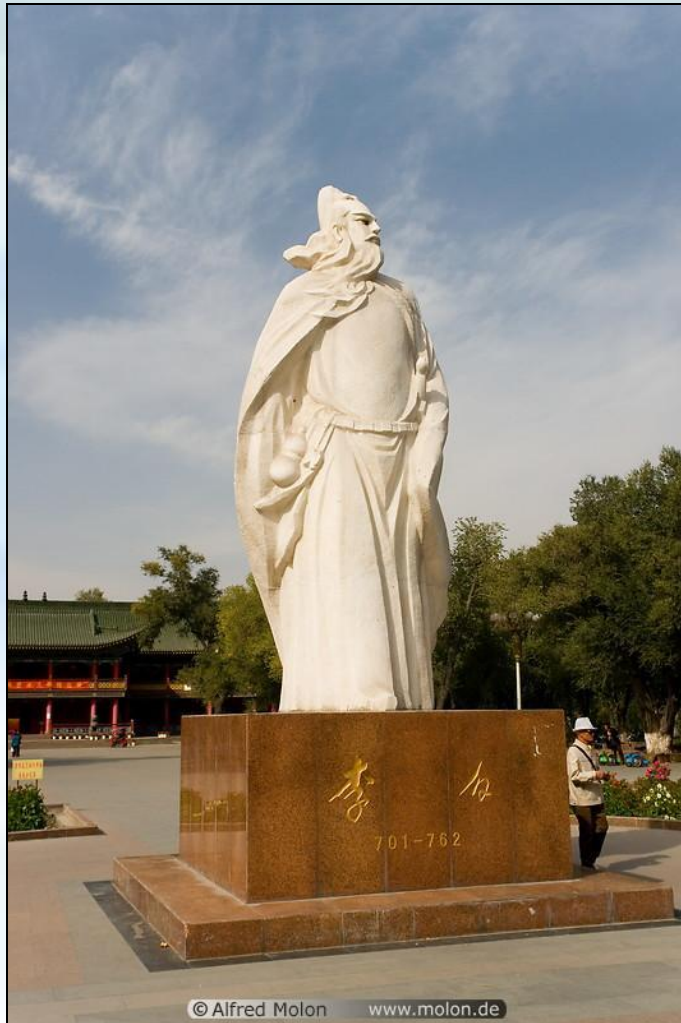
1. Якою постає природа в поезії Лі Бо?
2. Які поетичні асоціації вона викликає?
3. Який настрій поезії «Печаль на яшмовому ґанку»?
4. Що підсилює смуток?
5. Чому цей настрій не можна назвати тугою, а лише сумом?
6. Чи випадково обрана пора року?
7. В чому виявляється психологічний паралелізм у поезії «Входжу в річку...»?

Творчі завдання

1. З'ясуйте, чим лірика східних поетів може приваблювати сучасного читача.
2. У чому полягає неповторність лірики китайського поета Лі Бо.
3. Напишіть твір-мініатюру «Внесок східних поетів Середньовіччя у розвиток світової літератури».

Прокоментуйте риси характеру Лі Бо:

Порядність
Вірність,
Відданість,
Сміливість,
Співчуття,
Самоповага,

...

Тест

1. Важливим надбанням літератури Середньовіччя було:

- А. посилення інтересу до розвитку науки;
- Б. посилення інтересу до географічних відкриттів;
- В. посилення інтересу до зовнішнього світу людини.

2) На розвиток літератури Китаю мали вплив:

- А. міфи;
- Б. релігія;
- В. філософія.

3. Для пейзажної лірики Лі Бо характерним було:

- А. зображення краси природи;
- Б. зображення розмаїття фарб природи;
- В. сприйняття природи і людини як непорушеної єдності.

Метод «Прес»

Які поетичні асоціації виникають у вас при читанні вірша Лі Бо «Входжу в річку...»?

1) ПОЗИЦІЯ

Я вважаю, що...

2) ОБҐРУНТУВАННЯ

... тому що...

3) ПРИКЛАД

...наприклад...

4) ВИСНОВКИ

Отже, я вважаю...

Список використаних джерел

Література:

1. Поезія епохи Тан VII–X ст. Переклад з китайської. Львів «Художня література», 1987.
2. Китайська та японська літератури. Харків, «Ранок», 2003.
3. Антологія китайської лірики, переклад Ю. К, Шуцького, видавництво «Світова література».
4. Лі Бо. Пейзаж душі: «Поезія гір», Харків, 1999.

Інтернет-ресурси:

1. tvori.com.ua/biografichna-osnova-poezd-li
2. <https://uk.wikipedia.org/wiki>